

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Зернова галузь України є перспективним сегментом розвитку аграрного ринку, яка має потенціал як на вітчизняному, так і світовому ринках. Визнана як стратегічною, галузь забезпечує продовольчу безпеку, добробут населення і конкурентоздатність країни. В умовах посилення глобалізації саме продукція зернової галузі є пріоритетним напрямком зовнішньої торгівлі, сприяючи зростанню валютних надходжень в бюджет країни та розвитку сільських територій. Цікавим є той факт, що ще на початку 21 століття Україна експортувала всього 4-5 млн тонн зерна на рік. Сьогодні українське зерно експортується у понад 90 країн світу, з яких близько 20 купляють 1 млн тонн зерна і більше. Згідно з даними міністерства сільського господарства США в 2016-2019 рр. в рейтингу найбільших експортерів зернових Україна посіла 3 місце за обсягом поставок ячменю, 4 – по кукурудзі, 5 – по пшениці. На протязі останніх років Україна впевнено входить у десятку країн експортерів зернових у світі.

Впродовж 10 років Україна рекордно наростила обсяги експорту зернових культур – до 56,7 млн тонн у 2019 р., що на 36 % більше, ніж 2018 р. і в 4 рази перевищує експорт зерна у 2010 р. Так обсяги експорту пшениці є найвищими за часів незалежності – 20,0 млн тонн, що на 22 % більше, ніж у 2018 р., та вчетверо перевищує показник 2010 р. Поставки ячменю на зарубіжні ринки у 2019 р. зросли порівняно з попереднім роком на 0,5 млн тонн і становили 4,1 млн тонн. А от експорт жита, хоча тільки доповнює загальну структуру закордонних продажів зернових, у 2019 р. знизився на 87 % і становив лише 13 тис. тонн. Також був встановлений новий рекорд за обсягами закордонних поставок кукурудзи – 32,3 млн тонн, що на 51 % більше ніж у 2018 р. і майже у 8 разів більше за

результати 2010 р.

Найбільшими покупцями вітчизняного зерна у 2019 р. були країни Азії, Африки та Європи: Єгипет (13,6%), Китай (8,9%), Іспанія (7,9%), Туреччина (7,5%), Бангладеш, (4,4%), Ізраїль (3,3%), Нідерланди (6,5%), Індонезія (5,6%), Туніс (3%) та Італія (2,9%). Сукупно ці 10 держав сформували понад 63% вартісного обсягу усіх закупівель зернопродукції України.

Загальний обсяг зернових за 2011-2019 рр. збільшився на 26%, врожайність зросла на 18 %, експорт зернових зріс на 80%, частка зернових у загальному експорті склала 18%. Такі дані свідчать про провідну роль України у забезпеченні продовольчої безпеки у світі. Збільшення валового виробництва зерна, в основному, впливає на зростання його експортного потенціалу, так як внутрішнє споживання країни щороку не змінюється і становить близько 29 млн тонн. Динаміка експорту зернових свідчить, що обсяги експорту у 2019 р. зросли майже у 44 рази порівняно з 2000 р. (рис. 1).

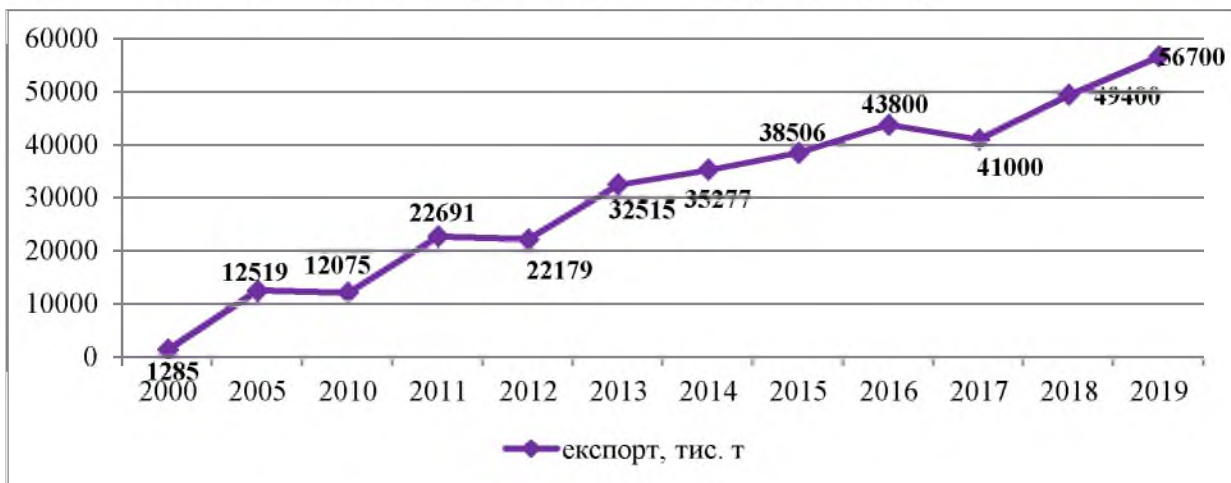

Рис. 1. Динаміка співвідношення між експортом та імпортом зернових

*Джерело: складено автором за даними [2,3]

Відмінною рисою прогнозу розвитку світового аграрного ринку до 2024 р. є присутність України на ключових позиціях практично у всіх сегментах зернових культур поряд з вже традиційними гравцями. У майбутньому очікується збільшення загальної площі сільськогосподарських земель, особливо в країнах зі значним їх

запасом, до яких відноситься і наша країна. Помітно зростає частка України в світовому експорті зерна, яка до 2024 року повинна досягти позначки в мінімум 62 млн тонн.

Таким чином, зернова галузь є стратегічним сектором розвитку економіки України, формуючи понад 25% загального виробництва сільськогосподарської продукції. Зростання світового попиту на зерно зумовлюють підвищення позицій України у світовому рейтингу. Тому на сьогодні державна підтримка українських аграріїв дозволить підвищити якість, ціни та розширити ринки збуту зернових.

Використані джерела

1. Мировой Атлас Данных. URL: [https://knoema.ru/atlas/topics/Сельское хозяйство](https://knoema.ru/atlas/topics/Сельское_хозяйство) (дата звернення 15.10.2020).
2. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 18.10.2020).
3. Аграрний 2018-й: ринок зерна у цифрах. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/agrarnij-2018-j-rinok-zerna-u-cifrah> (дата звернення 10.10.2020).

Карпинська Юлія

(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ Длугопольський О.В.)

ДЕШЕВА РОБОЧА СИЛА: РЕАЛЬНІСТЬ ЧИ СТАТИСТИЧНА ПОМИЛКА?

Свідчення про те, що в Україні робочі ресурси є недооціненими, крім урядових осіб звісно, ніхто не може заперечити. Під час своїх виступів про це нерідко не змовчують і самі чиновники. Навіть при умові корегування прожиткового рівня під сучасні умови життя населення та розвитку економіки країни, кількість бідних не зменшується, а навпаки, стрімко зростає, що у свою чергу призводить до збільшення офіційного рівня бідності. Проте, реакція влади є дещо абсурдною, навіть можна сказати, що вона є «неадекватною», оскільки на ділі ніхто не намагається улагоджувати дану проблему. У даному випадку можна стверджувати, що урядовці